

Ariste külaselts

aristekylaselts@gmail.com

Teie 03.03.2025

Meie 15.05.2025 nr 13-3/956-2

Vastuskiri

Täname Teid arvamuse esitamise eest Eesti-Läti neljanda elektriühenduse trassialternatiivide kohta.

Hetkel oleme Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu koostamise etapis, mille käigus kaalutakse tulevasele elektriliinile erinevaid võimalikke asukohti. Selleks, et oleks võimalik asukohti omavahel võrrelda ja tagada kõigile huvitatud isikutele ja laiemale avalikkusele tõhusad võimalused kaasa rääkida, on esialgsed alternatiivsed asukohad avalikustatud.

Tulenevalt planeeringumenetluse vältel täpsustunud asjaoludest ja trassialternatiivide kohta esitatud suurest hulgast ettepanekutest planeerida Saaremaale üks õhuliin esitas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Elering ASle ettepaneku kaaluda võimalusi Saaremaale kahe õhuliini asemel ühe rajamiseks.

Elering ASi põhjendatud hinnangust selgub, et arvestades planeeringu eesmärki ja kaaludes võimalikke riske muuhulgas varustuskindluse tagamisega on võimalik planeeringu eesmärke saavutada ka ühe 330-kilovoldise liiniga. See tähendab, et Saaremaale ning ranniku uue alajaama ja Lihula uue alajaama vahele planeeritakse üks 330 kV liinikoridor. Õhuliini trassikoridori laiuseks planeeringus jääb 140 m, maakaabli trassikoridori laiuseks 20 m ja merekaabli trassikoridori laiuseks 432 m. Tegelik ruumivajadus saab olema väiksem, sest planeeringu käigus arvestatakse laiemate koridoridega, et projekteerimisel oleks võimalik asukohta täpsustada.

Elektrivõrgus olev elekter on tootjaneutraalne ja loob võimalusi igasuguseks tootmiseks ning tarbimiseks ning antud projekt ei sõltu ühestki tuulikute seotud arendusest. Eelkõige on ühenduse vajadus seotud sellega, et Eesti ja Läti vaheline elektrienergia ülekandevajadus suureneb ning uue liini rajamine vähendab tulevikus tekkivat pudelikaela. Elektrienergia päritolu on tõenäoliselt 8-10 aasta pärast kas põhjamaade hüdroenergia või Leedu tuuleenergia.

Kohalik Saaremaa võrk ja kogu suursaarte võrk on täielikult sõltuv Lihula alajaamast, kuna sealt saavad alguse kõik saarte ühendused. Uute liinide rajamisega tekib täiendav alajaam mandril ning ühendus Lätiga, mis võimaldab vajadusel saartele elektrienergiat anda.

Elektrivõrgu kättesaadavus on kahe tasandi (ülekande ja jaotusvõrgu) küsimus. Kõik jaotusvõrgud

ühenduvad ka ülekandevõrguga ning jaotusvõrkude pudelikaela leevenedes liigub pudelikael ülekandevõrku. Elering on tänaseks hetkeks ehitanud uued 110kV liinid mandrilt üle Muhumaa Saaremaale, kuid ka nende ülekande võimsus on juba hetkel piiratud nii, et üheski saartel asuvas alajaamas ei ole võimalik liituda rohkem kui 4MW võimsusega (täpsem teave Eleringi vabade võimsuste kaardirakenduses: vla.elering.ee). Võrdluseks, et ainuüksi jaanuar 2024 andmetel on Saaremaal Elektrilevi võrku ühendatud 29MW päiksetootmist (allikas: <https://elektrilevi.ee/et/uudised/2023-aasta-tootmisrekordid-elektrilevi-vorgus>) ja seega saaks tootmine tõusta kokku u 15% ka kõigi jaotusvõrgu tugevduste tegemisel, kuna siis muutub piiravaks ülekandevõrk. Peale Eesti-Läti neljanda ühenduse rajamist ei ole enam pudelikaelaks ülekandevõrk ja Eleringi hinnangul suureneb Saaremaal olemasolevas 110kV võrgus summaarne liidetav koguvõimsus tootmiseks 50-100MW. Samal ajal tekib ka võimalus ühenduda 330kV võrguga, kus energiahulgad on piisavad toetamaks veel suurusjärgu suuremahulisemat tootmist ja/või tarbimist.

Planeerimisprotsessi raames viiakse läbi laiapõhjaline mõjude hindamine, kus mh hinnatakse mõjusid elanikkonnale ja turismile. Mõjude hindamise raames viiakse läbi sotsiaalkultuuriline uuring ja majanduslik uuring, vt täpsemalt [võrdluskriteeriumite maatriksist](#).

Ühtlasi juhime tähelepanu, et hetkel on käimas planeerimisprotsess ning täpsustamisel on visandatud trassikoridoride alternatiivid, mida omavahel võrreldakse ja mille erinevaid mõjusid hinnatakse (sotsiaalsed, majanduslikud, kultuurilised ja keskkonnamõjud). Trassialternatiivide valimisel soovime võimalusel vältida metsamaad ning proovime kasutada võimalikult palju olemasolevaid trasse, et oleks võimalikult väike mõju inimestele, kinnistute väärtusele ja loodukeskkonnale. Alternatiivide võrdlemisel on sisendiks ka Teie poolt esitatud informatsioon. Uuringute läbiviimise, alternatiivide võrdlemise ja mõjude hindamise tulemusel selgitavad eksperdid välja sobivaima trassikoridori alternatiivi, mis selgub eeldatavasti järgmise aasta alguses. Sobivaima trassikoridori planeeringulahendust tutvustatakse avalikul väljapanekul ja arutelul, mille toimumisest teavitame nii personaalselt kui ka avalike infokanalite kaudu.

Eesti-Läti neljas elektriühendus loob eeldused Eesti taastuvenergia ekspordiks ja sobivas turuolukorras soodsa elektrienergia impordiks ning tugevdab riigi energiajulgeolekut. Lisaks loob see ühendus tugevama seose Saaremaa ning Mandri-Eesti ja Läti võrkude vahel.

Planeeringuala ja trassialternatiividega saab tutvuda [kaardirakenduses](#), mida jooksvalt täiendatakse.

Lisateave, sh korduma kippuvad küsimused (KKK) ja info selle kohta, kuidas toimitakse erakinnistut läbiva elektriliini valituks osutamise korral, on selgitatud planeeringu kodulehel: [Eesti-Läti neljas elektriühendus | Riigiplaneering](#).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Oidjärv

valdkonnajuht, osakonnajuhataja ülesannetes

Monika Korolkov
+372 5884 7055 monika.korolkov@mkm.ee